

КПСС-эй Програма болон Уставай проектнууд тухай хөөрөлдөөн

КАПИТАЛИЗМЫН ЯМАРШЕ ОРОНОЙХИДО ОРХОДОО ЭГЭЭЛ ЭРХИМ ҮНЭН БАЙДАЛ СОВЕТСКЭ СОЮЗДА БИИ БОЛГОХО гэнэн бүхэдэлхэйн-түүхэтэ зорилго КПСС табина

МҮНӨӨНЭЙ ЭРИЛТЭДЭ ХАРЮУСАМААР ХҮТЭЛБЭРИЛХЭ

Элдэ янзын мэдүүлүүдээр хүрээлэгдэһэн талмай дээрхи зүйлй ки-
ногтеатр һайдарайхээр гыбодон шэ-
мэгдэгдэнхэй. Түхэнэй аймагай
36-дахь партийна конференциин де-
легадуудта амар мөндө гэжэ ага-
таар башыгдэһэн аркагаар томо үгэ-
нууд тэдэ сугларгагшадые угтана.
Сугларһан коммунистуудай хү-
хюутэй, зугаатай байһан, ойлоо-
тойл даа; түрэл партийнага шэнэ
Програма болон Уставай проек-
туудые зүбшөн хэлсэхэһээ гадна,
бүхэди жэлэй туршида ябууһан
ажал тухайгаа хөөрөлдэхээр тэд-
нэр суглараа ха юм.

ҮНЭН ЗҮРХЭННӨӨ ҺАЙШААБАД
КПСС-эй Програмын проект ту-
хай партийна райкомой секретари
нүхэр Д. Д. Халангуева хэлсэжэ зуу-
раа. Түхэн инэгай ажаллаа ма-
най орондо коммунизм байгуулаха
агууаха Програмын нэгэн дуугаар
байһана гэжэ мэдүүлэбэ.

Коммунизмдэ ажаллууха, ажал-
лаха хүнүүдэ хүмүүжүүлэхэ гэшэ
угаа хүндэй, харуусалгатай хэрэг
ага юм. Ушар нимһээ уржага ябад
залуу үгэһинэ хүмүүжүүлхэн ту-
ла хамагтай түрүүл шэнэ һуруудай,
хүүдэдэй ясаи, соёл культурын э-
хи зургаануудые өдөр бариха ёһо
тобдэй. — гэжэ делегат нүхэр Ва-
сильева хэлсэбэ.

Коммунизм байгуулһан үедэ Со-
ветүүдэй, илангаяа арад зоний зар-
са — депутатүүдэй үүргэн бүри дээ-
шүүлэгдэхэ тухай, ажаллаһан
коммунист өһөөр хүмүүжүүлэхэ хэр-
эгтэ олониһын үргэһөөр хабаа-
дуулаха тухай делегат нүхэр Си-
ренов, Гантмуурова гэнэд тэмдэг
лэбэ.

Шэнэ Уставай проект соо пар-
тийн гэнүүдэй урда бүри ехэ эри-
лэтэндэ табидаһа. Коммунист гэшэ
партийн урда үнэн ехэ байха ёһо-
той, гэжэ делегат нүхэр Гармаев
хэлсэбэ. Саанан, шүүжэжэхи ажаг-
далта өшөө. — Жэһэнь, аймагай
хэлсэхэ холбооной конторин началь-
ник, коммунист нүхэр Казанцев
ажал хэдэгтэй хүнүүдэ даладаха
һөдөлгө гаргаһан байна. Хэдэн на-
ра соо хаанангэ ажаллаһгүй, ехэ
мүнгэнэй хойноһо ябаһан тани-
лаа ажада абад, мада үншэй
ажаладаг хүн гэжэ шал худал
саарһа үгэһэн байха.

Коммунизм байгуулһан үедэ
арад зоний эдбэй үүсхэл үргэһөөр
дэбжүүлэхэ тэн шухала. Түхэндэ
Толгойн дунда һуруудайн дирек-
тор, коммунист нүхэр Буланов Д. Ш.
бүхэ юмны «би өөрөө мэдбэй» гэ-
хэ зантай болоһонхой. Хөтөрхэдэ
партийна организациин даалгавари
дүргэхээр бөдөө, гэжэ Талька
партийна эхин организациин секре-
тарь нүхэр Пахачинов шүүжэжэбэ.

Райкомой эмхидхэлэй талаг
үшөөр хүшэй һанаанда хүрөөр
хүдэллэгүй. Илангаяа партийна
эхин организацинуудта горьтой ту-
ла хүргэнгүй. Зарим асуудалууды
партийна эхин организацингай
зүбшэнгүй шийдэхэдэ абадал ушар-
на. Жэһэнь, райкомой инструктор
нүхэр Морозов «Споёмнортан» хү-
дэмари тухай партийна эхин ор-
ганизацинаа бөдөө, харин энэ тэрэ
хүтөө эдбэйгэдэ мэдбэйшүүдэн
суглуулаад, партийна райкомдо оруу-
һан байха юм. Тэд тэднэ үнэн дээрэ
шэл худал байһон, гэжэ деле-
гат нүхэр Сенченко шүүжэжэбэ.

Тэрэшадан делегатууд нүхэр Ха-
лудоров, Павлов, Доржиев, Лобсанов

Түхэнэй аймагай партийна кон реренциһээ

☆☆

гэнэд КПСС-эй Програма, Уста-
вай проектнуудые үнэн зурхайноо
һайшаабэ.

Конференциин делегадууд КПСС-
эй шэнэ Програма, Уставай проек-
туудые нэгэн дуугаар һайшаажэ,
дэлгэрэнгэ тогтоод баталан абаа.

ПАРТИНА ЭХИН ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ҮҮРГЭ ДЭШЭЛҮҮЛХЭ

КПСС-эй райкомой тоосоото элдэ-
хэл партийна райкомой нэгэдхи сек-
ретари нүхэр В. И. Титов хэлэбэ.

Аймагай ажаллаа түрэл партийна
гаа ХХН эвэһын ажалай бэлдээр
үгтэхин тула бүри ехэ уялануудые
абад һэн. Тэрэ уялга хэр зэрэг
дүүргэдэжэ байһаб гэжэ хараад
үзэбэ байһаа оной 7 һарын турша-
да уялгаа мяхаар—38 процент,
һуөөр—58 процент, үндгөөр—86,3
процент, ноһоор—98 процент дүүр-
гэдэбэ.

Аймаг дотор түрүү ажахинууд
яһада бии. Энэ талаар Саянай со-
вхоз жэлэ болон, Гурнда хүдөө
ажалһын продукт худалдаха түсөө
мяхаар—103 процент, һуөөр—116
процент, үндгөөр—108 процент,
ноһоор—122 процент дүүрэгэ. Ху-
дэмаришадэй дунда совхозой парт-
комой, рабочкомой, дирекциин по-
литическэ, эмхидхэлэй ехэ хүдэмари
үйсүлэһэнэ тингэ амжалта
туйлагдаа ха юм.

Гэһэнь аймагай зарим партийна
эхин организацинууд мүнөөнэй
эригдэтэ харуусалгаар ажаллаһ-
гүй. Жэһэнь, «Восточные Саяны»
колхозой партийна эхин организацин
ажаллаһад дунда соёл сурталдай,
эмхидхэлэй хүдэмари тоосоото үе
соо тэн дулаар, зориггүйгөөр ябуу-
һан байна. Тингэһээ ажахиан дутуу
дунданууд ехэ олон. Байһаа
оной 7 һарын туршада энэ колхоздо
500 шаху толгой элдэ янзын мал,
илангаяа залуу мал гарзаалгдһан
байһа. Колхоз хүдөө ажахын продук-
т худалдаха хаяд жэлэйнгэ түсэб
зүүргэһүй.

Иичэрхүү дутагдалнууд ганса
«Восточные Саяны» колхозой пар-
тийна эхин организациин хүдэмари-
ридо үзэгтэнэ бөшэ. «Путь комму-
низма» секретариин нүхэр Ки-
рменовой, Лениной парамжата (сек-
ретариин нүхэр Ошоров) колхозууд
тай парткомүүд хуушаараал хүтэл-
жэ байһаар.

Совхоз, колхозуудай ажахида бии
байгаа арга боломжонуудые эдирүү-
дэн хэрэглэжэ, хүдөө ажахын продук-
т эдбэйгөөр абаха хэрэгтэ аймагай
партийна организацин ажаллаһад
хүсэ шалдаһе зүбөөр асуулаха ша-
рдгүй. Партийна райком, илангаяа
тэрэһэй секретариар хүдөө ажахын
зарим асуудалуудые гүнзэгтгөөр
шухалжа шийдэхэин орондо, дээхэ
туур хүтэлбэрилдэ гэжэ делегадууд
төн зүб шүүжэжэһэн байна.

— КПСС-эй ЦК-эй Пленумууд-
дэй шийдхэлбэригүүдэ бэлдүүлэхэ
эригөөр аймагай колхоз бүхэндэ
сөөһөөрөгт табидаһан юм. Тэд тэрэ
нэгэнэ нэгэнэ колхоздо хэрэглэжэ-
гүй. — гэжэ делегат нүхэр Стрелков
хэлсэбэ.

Мяха ехээр абахын тула айма-
гай колхозууд шүүбүү үхөөрбэрилдэ
анхаралаа орой табиһагүй. Манай
совхоз энэ жалад өһөдөһнгөө инкү-

баторна станцигай боложо, түрүү-
шын 40 мянган далабарануудые
гаргаһан юм. Тэд Сталинай, Лени-
ной парамжата, «Путь коммунизма»
колхозууд далабарануудые абахаа
таһа арсаһан юм. Дээрэ дурсгалдан
колхозуудай парткомүүд, хүтэлбэ-
ригдэгшэд мяха ехээр абаха асуудал-
да анхаралаа табидаһгүйнэ энэ ха-
рууһа бөшэ гү? — гэжэ Саянай
совхозой директор нүхэр Серебрен-
ников хэлсэбэ.

— Партийна райком партийна эхин
организациин хүдэмариридо саг үр-
гэлжэ туйлангүй. Тэднине бөхи-
жууһан орондо зарим ушарта хү-
дэмариридан һаад хэнэ. Жэһэнь,
тоосоото үе соо «Путь коммунизма»
колхозой парткомой секретари 5
дахин һэлгэдэбэ. Нимэ байдалда
оролдо партком ажахые эрхилжэ хэр-
эгтэ ямар туһа хүргэхэ гэшэб? —
гэһэн тон хадхуу асуудал райкомой
секретариуунта делегат нүхэр
Шагдуров таяаа.

Түхэндэ орой болотор хүйтэн
байжа, кукурузын нарай энэ наһа
хүдөөһөн һэн. Тингэһэн, колхоз-
зуудай хүтэлбэригдэгшэд кукурузаа
хөөрһөндө тооложо, орондон эл-
денко тариһан юм. Харин сууга ку-
курузан нүхэр Патахинов суха-
риггүй оролдожо, кукурузын, хю-
рууда хүдөөһине һаа, мүнөө 1—1,8
метр болотороо ургалд байна.

— Хаар кукурузын хүдөөд бай-
хала, колхозой зарим хүтэлбэригдэг-
шэд манай шотатай кукуруза тари-
жа болохгүй гэжэ һанаһан байха,
— гэжэ нүхэр Б. Ш. Патахинов хэл-
сэбэ. — Тэд манай ургууһан ку-
куруза тэднэй һанаалай буруу бай-
һанине гэриһэлэ ха юм.

КПСС-эй обкомой секретари нү-
хэр Д. Д. Лубсанов үгэ хэлэбэ.

Партийна райкомой эмхидхэлэй
плениум дээрэ шалдахы секретариар
В. И. Титов, секретариуудар Б. Н.
Цыденов, Д. Д. Халангуева гэшэд
һунгагдаа.

Д. Ошоров.

Манай республикын хүдэлмэришэд, алба хааг-
шад Советскэ Союзай Коммунистическэ партийна
Програмын проектые үргэһөөр зүбшэн хэлсэжэ
байһа. Коммунистууд, партийнакөөһө хүнүүд
энэ түүхэтэ документые зүбшөн хэлсэлгэдэ олоо-
роо айхабтар эдбэхитэйгээр хабаадана.

Зураг дээрэ: КПСС-эй Програмын проектые
кумысолечебнидын туйалбарин ажахын хүдэл-
мэришэд ехэтэ һонирхон шудалжа байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Хүн зоной олоо доходой ехэ болохоһоо уламжалан, арад зоной хэрэглэмжын нийтэ хэмжээн түргөнөөр дээшлэхэ юм. Бүхы хүн зоний эрхим шанартай, эдбэ янзын эдөө хоолоор хэрэгтэй соогоо хангагдаха арга боломжотой болохо. Ойрын сагта арад зоной хэрэглэмжэдэнэ мал ажаллай продуктнууд (мяхан, өөхэ тоһон, сагаан эдөөн), үрэ жэмэс болон эрхим сортын овошнууд нилээд ехэ болохо юм. Үргэн хэрэглэмжын эрхим шанартай эд товараар бүхы хүн зоний хэрэгтэй соогоо хангагдадаг болохо, тусхайлбал, һайн шанартай, гоё һайхан гутал хубсаһаар, совет хүнүүдэй һуудал байдалые шэмэглэдэг юмэнүүдээр—мүнөө үсын зохиод тааруу мебелеер, гэрэй байдалда хэрэглэгдэдэг һайжарууагдаһан элдэб зүйлнүүдээр, болбосон культурна байдалай элдэб янзын эд товар гэхэ мэтгэр хэрэгтэй соогоо хангагдаха байна. Хүн зоний хэрэглэхэ автомашинууд нилээд олоор гаргагдадаг болохо.

КПСС-эй Програмын проектһээ

ЭЛБЭГ ЕХЭЭР ЭДЭЭ ХООЛОЙ ЗҮЙЛ АБАХА АРГА

ШЭНЭ ШЭНЖЭТЭЙ БРИГАДАНУУД УЛУУ ҺАЙН

Республикын колхоз, совхозууд
1960 онойо ахилжэ ажахын тоосоо-
то, томодохондой комплексно бри-
гадануудые байгуулаха эхилэхэй.
Колхозуудые томодохой байха үедэ,
эһөнгэй урда тэн байгуулагдһан
комплексно бригадануудад эднэ
тад ондоо. Эһөнгэй урда тэн эхид-
хэднэн комплексно бригаданууд
олон һалбарта ажаһайтай, арван
тэһэнэ һалбаргайдажа байдаг болот.
Жэһэнь, газар тариалан эрхилжэ,
мал ажал — үхэр, хонь, гахай,
шүүбүү, ан үхөөрбэригдэ мэтгэр ушар-
гүй олон һалбары хүжөөдөө бай-
һан юм. Тарианай бүхы ургамал-
нуудые бажа бахаһаар тариалд, та-
биан хунуу мал үхөөрбэригдэ бай-
халаа эднөнэй нэгэнэ һалбариниш
мүртэй һайнаар эрхилжэ шададаггүй
байһаниһын мэтгэһэй. Тэрэ муртөө
ажалһын эдэ абахинууд һалбаринууд
хөөрөөдөө ямаршэ холбоһгүй өһөд
өһөдөһнгөө ая харьда байдаг һэн.
Мал ажалай хэрэглэмжэ тухай ха-
радалда абаһгүй тариага хөдөөд,
тингэһээ малшад мун да тариан ажа-
лай эрилта тухай бодомжолонгүй
мал ажаллаа хараад һуудга гурим-
тай байһан. Нилээдэ хүдэлһөнэй
гэмээр тарианай ургаса дэмдэгдэг-
гүй, мал ажал үбэ хоолоор дута-
лда аһаг нэмэ багаар үгэдэг бай-
гаа.

Ажахые нилээд эрхилэхэдэ кол-
хоз, совхозой үйлдэборини саһаа-
хын хүжөөһө хэрэгтэ һаад тобто
татагдадаг бөдөнһөн байгаа. Мүнөө
сагай эрхэ байдал хүдөө ажахын
үйлдэборини шэнэ аргаар эмхидхэхэ
эрилта табина.

Ажал хүдэлмэришэ улам һайжа-
руулаха, эдөө хоолой зүйл абаг-
жүүлэхэ зорилго партийна Програ-
мын проект соо заагданхай. Комму-
низм байгуулаха хэрэгтэ совет хүн
бүхын өрөөнөөр хүйн нэмэри оруу-
лаха ёһотой гэжэ эһэн дотор хэлэг-
дһөн байна. Тингэһээ эдөө хоолой
зүйл элбэг ехээр абаха зам шэжэ
үрөөр шэжэ арга нилээд мунда-
гэ гаргаһан байна. Эһэнэй урда
тэн байһан жэжэжэхи ажахинуудые
нилээдхэ, ямар нэгэн шийдэлтэй
томодохондой комплексно брига-
данууд шэнээр эмхидхэгдэбэ.

Иичэрхүү манайгаар эмхидхэг-
дһөн хоншотой бригадал өһөднөн
хүсөөр бүхы хүдэлмэришэ хэдэ.
Жэһэнь, ноһоо, мяха ехээр аба-
һын тулада бригадын бүхы хүдэл-
мэришэ зөрүһнэ. Жэһэнь, куку-

руза, тариа тариага ургуулаха, үбэ
бөлдөхөхө, саһаалангай, бэлшээрин
газар һайжаруулаха, малаа эрхим
һайнаар хараха гэхэ мэтгэе брига-
дын гэнүүд дүүргэдэг гуримтай.
Нилээд байдалда тариан ажал мал
ажал хоёр үнхөөрөө холбоо бар-
саатай болон. Шэнээр байгуула-
гдаһан ажахын тоосоото бригаданууд
эһөнгэй урда тэн байһадаһа эһөл
илгөөрөөр илангай, үзүү һайн.

Гэжэтэй хамта, ажалла шэнээр эм-
хидхэхэ арга үргэһөөр нобгаруула-
доһонгүй, зарим хүтэлбэригдэгшэд
аймагай байһа гэжэ тэмдэглэдэг.
Бригадын гэнүүдэй хүсөөр продук-
ци абаха бүхы хүдэмари эмхидхэхэ
гэһэн гол ёһо гурим сахигдангүй.
Колхозин Карл Марксин парамжата
колхозой үзүлтэргэ үшөөдэй фермын
ажалһын тоосоото бригада даажэ
абаһан саһаалан дээрэ мүнөө үбэ
бөлдөхөһүй. Тингэһээ энэ брига-
динхид кукурузын сивдэ, малда
элдүүлэхэ тариа талханай зүйл та-
риан ажалай бригаданаа абаха хү-
сөөнгэй. Ондоо тэнэһэ абажа бри-
гаданаа хэрэглэмжэе хангаха га-
һан муу заншал тухай тус бригадын
бригадир нүхэр Минжуров эхэһин
хэлсэжэ үгэбэ. Тариан ажалай бри-
гаданаа гэжэл хөөл худалдажа
ажаһаа бэлдһинэ, хилданине байха
гэбэ. Мун Кударын совхозой ажа-
лахы тоосоото гуртын һааланиш
Фомина, Сунграмова гэгшэд мун да
нимэ һанад хүсэлтэй байһанаа
мэдүүлэбэ. Тэжээлд бэлдэхэхэ сүлөө
абада болодоггүй гэжэ эднэр хэлэг-
дэг байна.

Ажахын тоосоото комплексно
бригадануудые эмхидхэхэ ёһо гур-
мын ойлогонгүй дээрһэнэ нимэ ушар
үзэгдэнэ. Энэ шэнэ ёһо гуримай
удалшаран гүн гүнзэгтгөөр ойго-
һон газарта бүхы хүдэлмэришэ, тэрэ
тоодо үбэ тэжээлд бэлдэхэхэ хэрэг
өһөдөһнгөө хүсөөр эмхидхэдэг бай-
на. Сэлэнгын совхозой Цырендоржо
Бадмаевай хүтэлбэригдэг ажахын
тоосоото хоншотой бригада ехэ хү-
дэмари ябуулаха ахилжэ. Тус бри-
гадын хоншод, механизаторнууд
саһаалан дээрэ 1035 тоноо нар
шөбжэ зөөгөө, 200 гектар саһаан-
лангаа убалаа, саһаалангаа хөрбө-
дөө, аһааланда байрһан хоёр гэр
баряа, ханиноо хайһаһаа. Мүнөө
эднэр ехэ ородостойгоор худалдажа
байһа. Харин ажалмэришэ хэдэ да-
хин харуулаха гэжэ эднэр һайн мэд-
дэнхэй. Үбэ тэжээлд ехээр бэлдэд
байхала малай аһаг нэмэ дөшөөр
хэбэ, өһөднине олоо доход нэмэхэ
байһа ха юм. Ажалые энэ шэнэ ар-

гаар эмхидхэхэ тухай һайнаар ойг-
тодын тулада ойгуулаһын хүд-
элмэришэ үрэ ехэтэйгээр ябуулаха,
түрүү дүй дуршал дэлгэрүүлэхэ шу-
хала.

ГАЗАРАА ЭЗЭН ӨНӨӨР ЭЛДЭХЭ

Республикын колхоз, совхозууд-
та байгуулагдһан ажахын тоосоо-
то бригадануудга тарианай, саһаан-
лангай, бэлшээрин газар даалгажа
үгэһэнхэй. Бригадинга бүхы мал
хангаха хэмжээнтэйгээр шэмтэ та-
жалжэ, тариа, үбэ эһэн дээрһэнэ
абаха ёһотой. Нилээд тусгаар ху-
дда газар даалгагда эһэн өһөөр эд-
лэгдэдэг, тариан ажал мал ажал
хажыне холбоо барисаатай болодог
байһа. Нилээд хүдөө ажахын үй-
лдэборини аһаг эдотой болохо
асуудал шэнээр шийдэгдэнэ. Дала-
гдһан газар дээрэ харуусалга-
тай хүнүүд зохио хэмжээ-ябуула-
нуудые үтэжүүлэхэ, үналалла гэхэ
мэтгэ үншэнгэ. Нилээд газарые
уржэлтэй болгоно, ургамельн дээр-
шүүлүнэ. Нимэ газар дээрэ агро-
номүүд үншэрэгдһэн хэмжээ-ябуу-
лаһуудые бүридхэхэ (агроэкологика)
аргагай болохо байна. Сэлэнгын

Коммунизм колхозой ажахын тоо-
соото 12 бригадалда 170 га тариан-
дай, 600 га саһаалангай газар
даалгажа үгэһэнхэй. Республикын
башыне колхоз, совхозууд нимэ
бригадануудга газар даалгажа үгэ-
нэ.

АЖАЛЫН ШЭНЭЭР ТҮЛЭГДЭДЭГ БОЛОО

Эһэнэй урда тэн колхозинуудай,
совхозой хүдэлмэришэдэй хэһэн
хүдэлмэришэ хэмжээнэй түлөө ту-
лбэри үтгэдэг байһан. Хүдөө ажахын
үйлдэборидэ олон янзын хүдэлмэри
байдаг туладаа мун тэдэ шэнээн
үйлдэборини нормо, сагналтэнүүд
байдаг һэн. Эдэ бүгэдэ ажалай бү-
ридхэл, тоосоо уншагай ноһоо бөд-
дөг һэн.

Ажал үйлдэборини гол зорилгоһоо
—продукци абаха хэрэгһээ ажалай
түлбэри талбарини, ямаршэ холбоо-
гүй байһан гэһэнэ. Энэ ехэ дутагдал
болон. Энэ гуримай байгаа сагта
колхозинууд, совхозой хүдэлмэришэ
ехэ продукци абахын түлөө
тэмдэглэгдэггүй, харин шалдаа һаа ехэ
хэмжээнэй хүдэлмэришэ хэжэ гэжэ
оролдогдөг байгаа бшуу. Жэһэнь,
коллектив машинишот ехэ газар саһы-
һан ажалай түлбэришэ. Зүбөөр саһы-
һан үбэн һүрлэгдэнэ гү, али
үгэ гү, тарианда хамаггүй. Нимэ
бодомжолон эһөнэй урда тэн ая-
һан ажалай түлбэришэ гурим бай-
һан продукциин шаһарие харадаа

абадаггүй муутай байһан. Продукци
ехээр абахын түлөө хүнүүд урма-
шуулагдадаггүй байгаа. Ингэхэдэ
үйлдэборини гол зорилготой зурил-
дана.

Абаһан продукциин хэмжээгээр
ажалай түлбэри үтгэдэг ажахын
тоосоото шэнэ комплексно бригада-
нуудга хажуурһан, үбэ хуряатна,
үбэ хуряатна, һүрлэгшэһе —
бүгэдэһа һайн продукци абаха хүс-
сал зорилготой худална. Тингэ
бөдөнһөнө хойно эдэ хүнүүд саһаан-
һан үбэһээ мур дээрһэнэ удаан байл-
гаһгүй, харууһан гутаангүдөөр
хуряажа абахые оролдодог байна ха
юм.

Ажал үйлдэборини нилээд эмхид-
хэхэдэ, түлбэри түлөөдэ болон бо-
ло. Мүнөө худалжа байгаа ажахын
тоосоото комплексно бригадануудта
абаһан продукциин түлөө түлэдэг
болонхой. Кударын совхозой нүхэр
Доржиевай бригадын гэнүүд эдөө
хоолой зүйл ехээр абахын тулада
бүхы хүсэ шалдаа зориуланхай.
Бригадинхид бүгэдэһаа хэлсэд, һа-
ра соо өдөнһөн салин хүлэһээ бүхы
гэнүүднэ хубаажэ абадаг.

Бригадиртаа 15 процентээр ехыр
түлэдэг байна. Булдаада нэгэнэй-
нэ, нэгэнэйни бутангайгаа түлөө
гэһэн гуримар эднэр худалжа
байһанхай. Ажалые хамта дээрһэнэ
түлэдэг гуримтай болбод, хүнүүд бө-
бөдэе туйлаха, хамтын ёһо заншал
гуримшаха байна. Нимэ гуримар
ажалай түлбэри үгэхэдэ бригадын
бүхы хүдэлмэришэд ажадала һайн
үрэ дун туйлаха гэжэ шармайн
оролдоно. Жэһэнь, Зэдын Лениной
парамжата колхозой ажахын тоосоо-
то тариан ажалай тракторина эхөн-
гой тракторист Петр Брыков үдэр-
райнөө даабари дүүргэһгүй аад,
хоёр часаар урд ажаллаа дүүргэбэ.
Бригадир Корытовтаа хамта тра-
ктористнууд энэ нүхэрөө ээмэлжэ,
даабаряа дүүргэжэ эрилтэ хэбэ.

Эһөн үнэндөө хамта худалдэг нүхэр
рөө ажажа абаха, бүгэдэнтэй адли
хүдэлхэ гаһан эрилта байгаа бшуу.
Нилээд хамтын, нүхэр ёһоной ха-
ригсаан аһаһана бшуу.

Эһөнэй хамта хүнүүд бүхы юм-
мөндөө нарин нягтаар, гэмтайгаар
хандадаг бөдөнө. Зөхөн байгуулахы
ажал хүдэлмэришэд хүнүүд шим-
заншалтай, һайн гуримтай болон
хүмүүжэдэг байна.

Б. Иванов,

Ф. Ушнаев,

Бурядай эрдэм шинжилгэһэн

институдай научна

хүдэлмэригдэгшэ.

Зол жаргала тоди

КПСС-эй шэнэ Про-
мын проекттэй тани-
мын ехээр баясажа, м-
дээрээ хүсэ нэмээд,
шалаа бүри һайнаар хү-
хэ хүсэлт түрэнэ. Про-
мын пункт бүхэн — с
хүнүүдэй зол жаргалай
ли мүн.

Коммунизм гэшэн
зүндөө хүржэ ерэн
харин үнэн ехээр, һай
сэдхэлһээ ажаллажа т
инне байгуулаха хэрэ
Бидэ малшад эрдэм, т
кын, түрүү дүн дүрш
туйлалтануудые хэрэг
хүдөө ажахые хүжөөн
һаа партийна Програ
проект соо табигдаһан
рийгонуудые түргөнөөр
зүүлэхэ аргатайбай.

Манай фермын ажа
тоосоондо ороһон хөд
дой отарын хүдэлмэри
Програмын проектые
шэн хэлсэжэ, ехэтэ һай
бэ. Мүнөө хоншод үбэ
жээлгэ бэлдэхэн, ноһо
ха ехээр абахын тү
шармайн оролдожо
һаад.

Фермэһнэй комму-
ажалай нэрэ зэргэтэй б
хын түлөө тэмсэнэ. Хү
м

НҮХЭДЭЙ СҮҮД ТУХАЙ ДҮРИМ

(1961 оной июлин 3-да РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указаар баталагдан)

Нүхэдэй сүүдэй зорилгонууд ба тэдэнийг эмхидхэхэ гурим

1. Нүхэдэй сүүд эрхэтэдэе ажалда, соо зөөридэ коммунист хандлаг, социалист гурим сахигда байхаар үүхэдэ, совет хүнүүдтэ ханал бодол, нүхэрэй эмжын, эрхэтэдэй нэрэ хүндэлхэ мэдэрэл хүгэрэгтэ эзлэхтэйгээр эргэтэй олонитын ажал зургаан мун, ёшо эблэгшье, обшест-дэб хохидол шаруула бадалые уришалан хана, хэлэжэ ойлгуулха, нийн зүгһөө нүлөөлхэ обшестводо харша аашада тэсэжүгүйдэ ажалда оршон байдал эргэтэй хүнүүдэе хүгэрэгтэ гээшэ нүхэдэй сүүдэй зорилгонууд гэл хуулинь болонго. Нүхэдэй сүүдэй коллективэй этигэл ажалда хүртөө, тэрэнэй түсэл бөдүүлдэг, тэрэнэй харюусалдаг байха

2. Предприятия, эмхи организаци, дээдэ тусхай дунда хүргүүдтэй нүхэдэй сүүд хүнүүдтэй, алба хаагша али хурагшадтай хамтаанай шиндхэбэрээр олоно.

3. Сүүдэй гэрээшэ хуулинь, байра ашаг-конторонуудтай, домоуправленинүдэй харьяата гү, нийн комитетүүдтэй мэдэбэйг гэрүүлдхэй, нийн хүдөө зоной хуури-газарнууд ба тосхо-но нүхэдэй сүүд хо-лоонгүдэй, ехэ гэрүүдтэ зоной гү, али хуурын эрхэтэдэй хамтын шиндхэбэрээр, тэн-дэбэйг депутатудай гүйдэхэхэ коми-зүбшөөлтэйгээр тог-

Нүхэдэй сүүд шимэ хэрэгүүдые хаража үзэхэ

5. Нүхэдэй сүүд хэрэгүүдые хаража үзэхэ ажалда, хуури-газарнууд ба тосхо-но нүхэдэй сүүд хо-лоонгүдэй, ехэ гэрүүдтэ зоной гү, али хуурын эрхэтэдэй хамтын шиндхэбэрээр, тэн-дэбэйг депутатудай гүйдэхэхэ коми-зүбшөөлтэйгээр тог-

6. Нүхэдэй сүүд эрхэтэдэе ажалда, соо зөөридэ коммунист хандлаг, социалист гурим сахигда байхаар үүхэдэ, совет хүнүүдтэ ханал бодол, нүхэрэй эмжын, эрхэтэдэй нэрэ хүндэлхэ мэдэрэл хүгэрэгтэ эзлэхтэйгээр эргэтэй олонитын ажал зургаан мун, ёшо эблэгшье, обшест-дэб хохидол шаруула бадалые уришалан хана, хэлэжэ ойлгуулха, нийн зүгһөө нүлөөлхэ обшестводо харша аашада тэсэжүгүйдэ ажалда оршон байдал эргэтэй хүнүүдэе хүгэрэгтэ гээшэ нүхэдэй сүүдэй зорилгонууд гэл хуулинь болонго. Нүхэдэй сүүдэй коллективэй этигэл ажалда хүртөө, тэрэнэй түсэл бөдүүлдэг, тэрэнэй харюусалдаг байха

Нүхэдэй сүүдтэ хэрэгүүдые хаража үзэхэ гурим

8. Нүхэдэй сүүдтэ хэрэгүүдые хаража үзэхэ ажалда, хуури-газарнууд ба тосхо-но нүхэдэй сүүд хо-лоонгүдэй, ехэ гэрүүдтэ зоной гү, али хуурын эрхэтэдэй хамтын шиндхэбэрээр, тэн-дэбэйг депутатудай гүйдэхэхэ коми-зүбшөөлтэйгээр тог-

Ехэ коллективүүдтэй нүхэдэй сүүдтэ предприятиин цехүүдтэ, колхозой бригадануудта, бусадые газарнуудта тогтооголго болохо юм.

Нүхэдэй сүүд 50-аа үсөөн бэшэ хүн зонтой коллективүүдтэ тогтооголго болохо.

Статья 3. Нүхэдэй сүүд ажалшадтай коллективүүдтэй хамтын суглаанууд дээр олоной дуугаар, нэг жэлэй болзоор хунгадана. Нүхэдэй сүүдтэ хунгаа суглаанууд харьяата профсоюзудай фабрична, заводской, эхин комитетүүдээр, колхозой правленээр, нютагуудтай ажалшадтай депутатудай Советэй гүйсэдхэхэ комитетүүдээр зарлагдана.

Бусад кандалууднаа үлүү олоной дууге, суглаанда хабаагшадтай халдана олоной дууге абанан хүнүүд сүүдэй гэрүүд болохо хунгадана-нда тоологдоно.

Сүүдэй гэрүүдтэй тооо хамтын суглаан тодорхойлон тогтоохо юм. Сүүдэй гэрүүдтэ өөһэдэнь дундаа нүхэдэй сүүдэй гэрүүдтэй, тэрэнэй орлогшонор ба сүүдэй секретарине олоной дуугаар хунга-на.

Статья 4. Нүхэдэй сүүд өөрингөө ажал хүдэлмэри тухайда ажалшадтай коллективүүдтэй хамтын суглаанай урда тоололго байха.

Нүхэдэй сүүдэй гэрүүд аад, этигэл найдабарине харюу-жа шадгагүй хүнүүд хамтын суглаагаар болзоорхо урид гэлдэг дуудлагдан болуула-гдажа болохо. Гэлдэг дуу-дагдан болуулагданан гү, али ондоо шалтагаанаар гар-ража ошонон хүнүүдтэй оро-лоо орохо нүхэдэй сүүдэй шэ-нэ гэрүүдтэй энэ Дуримэй 2, 3 статьянууд соо хараалагданан гуриман ёшоор хунгадана...

Статья 9. Нүхэдэй сүүд хэрэгүүдтэй орошонхоно хойшо 15 хоногой болзор соо хаража үзэхэ. Хэрэгүүдые хаража үзэхэ саг ба газарые нүхэдэй сүүдтэй түрүүлэгшэнь тодорхойлоод, тэрэн тухай-даа эрхэтэдэ үргэнээр тун-хаглан сонсохохо.

Статья 10. Нүхэдэй сүүдтэ орошон хэрэгүүдтэй хараг-лахаан урид, шухала боло-лон ушарта тэдэ материал-нуудые шалгажа үзэхэ.

Предприятия, эмхи зургаан болон организацинуудай хү-тэлбэрлэгшэд, тэрэшлэн он-доошье тушаалтай хүнүүд ба эрхэтэд нүхэдэй сүүдэй эрил-тын ёшоор хэрэгтэ хабаатай мэдээнүүдые, документүүдые үгэхэ уялгатай.

Сүүдтэй түрүүлэгшэ гү, али орлогшон сүүдлэгдэхэ хү-ниие материалнуудтай та-нилсуулха, тэрэнэй хэрэгые нүхэрэй сүүдтэ хаража үзэх-өөр үндэнэ баримтын би-наа, сүүдтэй засланида гэр-шэнэр болохо хэнэй дууда-гдаха ёшотойе тодорхойлох.

Сүүдлэгдэхэ хүн хадаа нэмэл-тэ документүүдые асаруу-лаха тухай, гэршэнэрые дуу-лаха тухай гуйлта хэхэ эрхэтэй.

Нүхэдэй сүүдтэй дуудлаган эрхэтэд заал наа эрхэхэ ёшотой.

Статья 11. Нүхэдэй сүүдтэй заслани, хэрэгүүдые хара-хын тула сүүдтэй гэрүүдтэй дүүргэхэ уялганууд хүдэлмэ-рийнөө сүлөө сагта гүйсэдх-дэхэ ёшотой. Орошон хэрэгүүдтэ нүхэдэй сүүдтэй гурбан гэр-шүүдтэй үсөөн бэшын хабаа-далгатайгаар, олон зоной бай-халда харагдаха юм.

Нүхэдэй сүүдтэй түрүүлэг-шэ гү, али гэрүүдтэй энэ хэрэг-ые зүбөөр хахалан шиндхэ-хэгүй гэжэ хэжүгдэй байбал, сүүдлэгдэхэ хүн тэдэн ту-шаа буруушаал мэдүүлжэ бо-лохо. Тэрэнэй оруулан бу-

Олонитын зүгһөө нүлөөлхын тула нүхэдэй сүүдтэй абаха хэмжээнүүд

Статья 14. Нүхэдэй сүүд хэрэгые хаража үзэхэдөө, шинд-хэбэри гаргахалаа сахигдажа байхан хуулине, энэ Дурим-ые, мүн өөрингөө нийтын уялгыг хүтэлбэри болгохо ёшотой.

Статья 15. Нүхэдэй сүүд зэмэтэ хүн тушаа нүлөөлөн заһууруулгын имэ хэмжээнүү-дые абахо болохо:

- 1) хохидолон хүнөө гү, али коллективнээ хүлисэл гуйжа, олоной нюур дээр ханда-хынь уялгалха;
- 2) нүхэдэй хануулга хэхэ;
- 3) нийтын зэмэ сонсохохо;
- 4) хэлбэлдэ тунхаглахаар сүүдтэй хамтаанай гэршэнэр, али доошоо тушаала томилхо хоёр-той али нэгые хэрэглэхэ тухай асуудал предприятиин, эмхи зургаанай, организациин хүтэлбэрлэгшын урда таби-ха;
- 7) хамтадаа байхын арга-гүй болоо хаань гү, али гэр байрада хоротой хохидолтой-гоор хандадаг, байрингаа тү-лөөнөө зороута түлэдэггүй байгаа хаань, гэмтэ хүниие байраанаань гаргах асуудал таби-ха;

8) нүхэдэй сүүд энэ статья-гай 1—7 пунктнууд соо хара-лагданан зэмэдэ хабаа-дуулхын хажуугаар, гэмтэ нюурай зохиогүй абадалаа-раа ушаруулан 50 түхэриг-нөө дээш бэшэ хэмжээтэй гарза хохидолые харюулхынь уялгалжа болохо.

Статья 16. Зэмэтэ хүнэй үнэн зүрхэнөө гэмээ мэлэр-ээд байгаа хаань, коллектив-нээ гү, али хохидолон хү-ниие олоной нюур дээр хүли-сэл гуйгаа хаань, тохёолдуу-лан гарза хохидолоо ажал-шын дураар харюулаа хаань, тэрэниие сүүд дээрэе юрэл хаража үзөөд, 15-дахи статья соо заагданан олонитын зүгһөө нүлөөлхэ хэмжээ абан-гүй орхижо болохо.

Сүүдлэгдэхээр дуудлагдан хүниие харюусалгада хабаа-дуулха үндэнэ баримтын үгы хаань, тэрэниие нүхэдэй сүүд зэмэгүйтэ тоолохо.

Нүхэдэй сүүд зөөринн гү, али эрхэтэдэй хоорондын он-

руушаалые зүбшөөрэн абаха гү, али арасаха тухай асуудал хэрэгые харахаа байхан нүхэдэй сүүдтэй бүхы гэрүүдээр шиндхэгдэхэ.

Нүхэдэй сүүд орошон мате-риалуудые хаража үзэхэ, сүүдлэгдэхэ хүнэй, хохидолон нюурай ба гэршэнэртэй тайл-барине сонсохохо юм. Сүүдтэй засланида байлсагшад нүхэд-эй сүүдтэй зүбшөөлөөр асуу-дал хуража, тэрэ хэрэг ту-шаа үгэ хэлэжэшые болохо.

Нүхэдэй сүүд засланини-гаа протокол бэшэдэг байха.

Статья 12. Сүүдлэгдэхэ хү-нэй хэрбээ эрэггүй хаань, тэр-энэй хэрэг харалгыг сүүд хойшолуулха, тийгээд эрэг-гүйн шалтагааниие элирүүл-хэ, ушар байдалаань дууды-дуулан, хэрэг хаража үзэхэ болзор дахинаа гаргах аба-хотой. Хэрбээ мүнөөхи хүнэй шалтагаангүйгөөр хоёрдохо эрэггүй наа, нүхэд-эй сүүд тэрэнэй үгдэшье хэрэгые хаража болохо.

Прокуратураана, районой (городской) арадай сүүднээ гү, али мүрдэлгын зургаан-гаа орошон материалнуудна нүхэдэй сүүдтэ харагдаха бо-лон аад, нүхэдэй сүүдтэ эрэггүй хүн тушаа материал дурсагданан зургаануудта зо-хио хэмжээ абахын тула бусагдаха юм.

Статья 13. Тус хэрэгые хара-галда хабаагданан сүүдтэй гэршүүдтэй олонхын дуугаар нүхэдэй сүүдтэй шиндхэбэри баталагдаха. Ямар гэм хэһэн тухайдань, ямар хэмжээ аба-ха гэжэ сүүдтэй тодорхойлон тухайда тэрэ шиндхэбэри до-тор хэлэгдэхэ ёшотой. Нүхэд-эй сүүдтэй шиндхэбэри сүүд-тэй түрүүлэгшэ ба гэрүүдтэ гараа табиха, тийгээд оло-нитын анхаралда тунхаг-лагдан сонсохоглохо болоно.

Статья 14. Нүхэдэй сүүд хэрэгые хаража үзэхэдөө, шинд-хэбэри гаргахалаа сахигдажа байхан хуулине, энэ Дурим-ые, мүн өөрингөө нийтын уялгыг хүтэлбэри болгохо ёшотой.

Статья 15. Нүхэдэй сүүд зэмэтэ хүн тушаа нүлөөлөн заһууруулгын имэ хэмжээнүү-дые абахо болохо:

- 1) хохидолон хүнөө гү, али коллективнээ хүлисэл гуйжа, олоной нюур дээр ханда-хынь уялгалха;
- 2) нүхэдэй хануулга хэхэ;
- 3) нийтын зэмэ сонсохохо;
- 4) хэлбэлдэ тунхаглахаар сүүдтэй хамтаанай гэршэнэр, али доошоо тушаала томилхо хоёр-той али нэгые хэрэглэхэ тухай асуудал предприятиин, эмхи зургаанай, организациин хүтэлбэрлэгшын урда таби-ха;
- 7) хамтадаа байхын арга-гүй болоо хаань гү, али гэр байрада хоротой хохидолтой-гоор хандадаг, байрингаа тү-лөөнөө зороута түлэдэггүй байгаа хаань, гэмтэ хүниие байраанаань гаргах асуудал таби-ха;

8) нүхэдэй сүүд энэ статья-гай 1—7 пунктнууд соо хара-лагданан зэмэдэ хабаа-дуулхын хажуугаар, гэмтэ нюурай зохиогүй абадалаа-раа ушаруулан 50 түхэриг-нөө дээш бэшэ хэмжээтэй гарза хохидолые харюулхынь уялгалжа болохо.

Статья 16. Зэмэтэ хүнэй үнэн зүрхэнөө гэмээ мэлэр-ээд байгаа хаань, коллектив-нээ гү, али хохидолон хү-ниие олоной нюур дээр хүли-сэл гуйгаа хаань, тохёолдуу-лан гарза хохидолоо ажал-шын дураар харюулаа хаань, тэрэниие сүүд дээрэе юрэл хаража үзөөд, 15-дахи статья соо заагданан олонитын зүгһөө нүлөөлхэ хэмжээ абан-гүй орхижо болохо.

Сүүдлэгдэхээр дуудлагдан хүниие харюусалгада хабаа-дуулха үндэнэ баримтын үгы хаань, тэрэниие нүхэдэй сүүд зэмэгүйтэ тоолохо.

Нүхэдэй сүүд зөөринн гү, али эрхэтэдэй хоорондын он-

хаража үзэхынь нүхэдэй сүүдтэ дуралдаха эрхэтэй.

Статья 19. Тохёолдуула-гданан гарза хохидолые хара-юусуулха тухай, яла алжаа гү, али зөөри хогшолой талаар ондоошье нэхэхэбэри хэхэ гэхэн нүхэдэй сүүдтэй шинд-хэбэри болзор соогоо гүйсэд-хэгдэхэ ёшотой. Шиндхэбэ-рингээ заагданан болзор соо дүүргэдэггүй наань, нүхэдэй сүүдтэй түрүүлэгшэ тэрэ хэрэг-ые арадай сүүдтэ эльгээхэ, арадай сүүд материалнууды-ень шалгаанай, шиндхэбэ-ринн зүбье шалгаанайнгаа хүүлээр сүүдтэй исполнитель дамжуулан гүйсэдхүүлхын ту-ла гүйсэдхэхэй ахуудаа үгэхэ.

Нүхэдэй сүүдтэй шиндхэбэ-ринн буруу байгаа наа, ара-дай судья тэрэнэй ушар шал-тагааниие тодорруулан тайлба-риллан тогтоолго гаргажа, гүй-сэдхэхэй хуудлаа үгэлгыг бу-руушаагаад, тэрэн тухайдаа нүхэдэй сүүдтэ, профсоюзай тусхайта комитеттэ гү, али ажалшадтай депутатудай Со-ветэй гүйсэдхэхэ комитеттэ тус хэрэг хоёрдохо хаража үзэхэ асуудал шиндхэхынь тула мэдэсэхэ ёшотой.

Ялада орошон хүнүүднээ нэхэгдэн зөөри хуулар тог-тоогдон гуриман ёшоор гур-нэй бюджеттэ орохо.

Статья 20. Нүхэдэй хануул-га хэхэ, нийтын зэмэ гү, али нийтын выговор сонсохохо гэр-шэн нүхэдэй сүүдтэй шиндхэбэ-ри жэлэй турша соо хүсэндэ байха. Тус шиндхэбэринн ёшоор зэмэдэ орошон хүнэй тэрэ болзор соо дахинаа таа-рахагүй абадал гаргаагүй наань, энэ шиндхэбэри дүүр-гэлдэнээ тоологдохо.

Нүхэдэй сүүд олонитын организациин, предприятиин, эмхи зургаанай, колхозой правленин хүтэлбэрлэгшын зууршлаггаар, нүхэдэй сүүдтэ сүүдлэгдэхэ болошон хүнэй мэдүүлгын үндэнээр, мүн өөрингөө үүсхэлээр дээрэе дурса-галдан зэмэнүүдые жэлэй болзорой дүүрэхэнэе урид бо-лоожа болохо. Энэ асууда-лаар гарганан шиндхэбэри-нүүдын олондо дуулагдаха.

Нүхэдэй сүүдтэ хуулинь хуулинь

Статья 21. Предприятие, эм-хи зургаан, организацинууд-тахи, дээдэ ба тусхай дунда хүргүүлинуудтай нүхэдэй сүүдтэ хэрэгүүдые хаража үзэхэ ажалда, хуури-газарнууд ба тосхо-но нүхэдэй сүүд хо-лоонгүдэй, ехэ гэрүүдтэ зоной гү, али хуурын эрхэтэдэй хамтын шиндхэбэрээр, тэн-дэбэйг депутатудай гүйдэхэхэ коми-зүбшөөлтэйгээр тог-

Статья 22. Нүхэдэй сүүдтэ техникэ талары хангаха хэрэгтэ гэндхи предприятиин, эмхи зургаанай, организа-циин, байра ашагладаг кон-торын ба домоуправленинүү-дтэй алба захиргаан, мүн колхозуудай правленида, хү-дөөгэй ба поселогуудай ажал-шадтэй депутатудай Советэй гүйсэдхэхэ комитетүүдтэ даалгагдана.

УКРАИНЫН ССР. «Коммунар» гэжэ Запорожско автоза-водто «ЗАЗ-940» тухэдэй ашаанай бага машина хэдгэдэ байна. Тэрэ машина оройдоо 700 килограмм шэгнүүртэй. Час соо 80—70 километр абаха юм. Зуун километр ябахадаа 8—9 килограмм бензин галдадаг. Хоёр хүн уугаад, 400 килограмм аша тээгээд ябаха. ТАСС-эй фотохронико.

США-гэй правительствода Советскэ правительствын эльгээһэн ното

Варшавска Договортё ха-баадаг гурэнүүдтэй хандла-гын ёшоор Баруун Берлинтэй ГДР-эй хилэнүүд дээрэ харуул болон хиналта тогтоохо талаар Германиин Демократи-ческа Республикын прави-тельствын абанан хэмжээр абуулануудта хамаатай но-тые США-наа Москвада бай-далг послыство өөрингөө пра-вительствын даалгабарлар августын 17-до Советскэ пра-вительствода эльгээгээ. ГДР-эй абанан хэмжээнүүд «Бер-линдэ дүрбэн гурэнэй зүбшэ-жэ тогтоохон гуримые эблэ-һэн абадал болоно» гэжэ США-гэй правительство нэр-лэхэ зуураа, эдэ хэмжээнүү-дые буруушаанан ханамжа-нуудые хэлэһэн байна.

Мүн энэ үдэр агли удхатай нотонуудые Англиин болон Франциин правительствонууд Советскэ правительствода эль-гээгээ.

Советскэ правительствын харюугай нотые СССР-эй Га-даадын хэрэгүүдтэй министр-ство августын 18-да США-гэй правительствода эльгээгээ.

Германиин Демократическа Республикын правительствын абанан хэмжээнүүдые Советскэ правительство хүсэдээр ойлгоно, дэмжэнэ. ГДР-эй правительство хилэ дээрэ хэм-жээнүүдые абахадаа өөрингөө аша туйне хамгаалхын тула-да гурэн бүхэнэй юрын эрхые хөөргөлхэн байна. Тиймэнээ ГДР-эй дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха гэхэн США-гэй правительствын нэдэлгэ ха-даа оройдоошье үндэнэ бар-имтагуй, таарамжагүй бай-на гэжэ ното соо хэлэгдэнэ.

Баруун Берлинтэй ГДР-эй хилэ дээрэ заабол хиналта тогтоохо шухала болононой шалтагаанууд ното соо зааг-ланхай.

Баруун Берлин халаа ГДР-тэ, СССР болон бусад соци-алист ороноудта эсэргүү хүйд-хэл болон тагнуул хэхэ газар, политическэ болон экономи-ческа харша ааша гаргах а-газар болгодогон байна.

Баруун Берлин халаа ФРГ-гэй хуби болоногүй, тиймэнээ тэрэнэй оргонуудаар хүтэлбэ-рилэгдэхэ ёшотой гэжэ США-гэй, Англиин болон Франциин правительствонууд өөһэдөө мэдэрһэн байна гээд ното соо саашадаа хэлэгдэнэ. Гэбэшье мүнөө үелэ Баруун Берлиндэ ФРГ-гэй гурэнэй 50 гаран ор-ганууд бин болгогдоод, горо-дтой бүхы хэрэгүүдтэ убайгүй-гөөр хамааралсана, бундеста-гай болон бундесрадай орга-нууд городой энэ хуби тушаа хуули бусын эрилтэнүүдые хэдэг байха юм.

Тээд нимэ юумэ юундэ хэг-дээг байна? Энэниие баруун ороноудай эзэмэлгын засагаархид хэрэгсэдэггүй, сэхээр тухирдаг байна, тээ-нэр дүрбэн гурэнэй хэлсээнэй ёшоор өөһэдтөө дамжа абанан уялгануудта дүүргэхээ бо-лоод, НАТО гэжэ сэрэгэй эзэр-хэг түрмхэй бүлэглэлдэ ха-баадаг Баруун Германинаа

ГДР-эй правительствын абанан хэмжээнүүд саг зуу-ри хэмжээн болоно гэжэ ур-да тэнь мэдүүлэгдэнэ бай-гаа гээд ното соо заагданан Германитай эбэй договор ба-таладаг, тэрэнэй үндэнээр Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулга нэгшые татын аша туйне дайрахагүй, эб най-рамдалай, бүхы арадуудай аша туһада таарамжатай бай-ха гээд Советскэ правитель-ство нэгэтэ бэшэ онсолон тэм-дэгдээг байгаа. Иимэ юума хэхынь США-гэй правитель-ствые Советскэ правительство уряална.

Советскэ правительствын агли удхатай нотонүүд энэ үдэр Англиин болон Франциин правительствонуудта эльгээг-дээ.

туһаламжа абадал байнабди гэжэ өөһэдөө дуралдаг байба.

Иимэ болохогүй, таарам-жагүй байдалые Германиин Демократическа Республика олон жэлэй турша соо тэсэжэ байдаг байгаа гэжэ ното соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Амга-лан болон демократическа политика шууд сэхээр бэд-дүүлдэг ГДР халаа амгалан ёшоной гуримшуулга хэхэ, ам-галан болон демократическа ёшоор Германие нэгдүүлэхэ асуудалуудаар Германиин хоёр гурэнэй хоорондоо үгээе ойлголсолгыг хүндэхын ту-лада тон ехэ хохидлодо оро-лодо байгаа. Гэбэшье илангаяа нүүдэй үелэ, Германитай эбэй договор хойшолуулангүй ба-талха, тэрэнэй үндэнээр Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулха тухай дурал-далнуудай оруулагданан ха-хойшо, ГДР болон бусад со-циалист ороноудта Баруун Бер-линнээ хүйдхэл хэхэ абадал бүри ехэ болошон байна.

Дэлхэйн хоёрдохи зайнай дүүрэнэй, гитлеровскэ Гер-маниин бута хохидолонхой нүүлээр түүхэтэ хэлсээнүүдые баталхадаа, СССР, США, Англи болон Франци Германи-на хажуулаадые демократи-ческа, амгалан ёшоор шэ-нэдхэн табиха программые хамтаараа харагдан байгаа. Энэ программа ГДР-эй газар дээрэ бөдүүлдэг. Харин Баруун Германи милитаризмые нэрлэхэ замаар хүгжэжэ оро-шон байна. Энээнээ СССР-эй правительствын нэгэтэ бэшэ анхарал хандуулдаг байгаа. Мүнөө тэндэ эб найрамдалай хэрэгтэ түбэгтэй шовинисти-ческэ үнөө мээгээ абахые эрмэлзлээг хүсэнууд дахад нэрлэжэ байна. Энээнээ баруун гурэнүүд өөһэдөө туһал-жа, зайнай хойто тээ дүрбэн гурэнэй баталан хэлсээнүү-дэй үндэнэ хууриие бүдүүл-гээр эблэһэн юм. Тиймэнээ Германи тухай дүрбэн гурэ-нэй баталан хэлсээн мүнөө эблэгдэжэ гэжэ тэдэнэй дур-ладагынь үндэнэ баримтагуй.

Нотын түгсэхэлдэ ингэжэ тэмдэглэгдэнэ. Баруун Бер-линтэй ГДР-эй хилэ дээрэ ГДР-эй абанан хамгаалалгыг хэмжээнүүд городой хүн зон-до саг зуура таарамжагүй байдал тохёолдуулна. Гэбэшье энээнэй түлөө зэмэнь бүриин хүсэдээр эзэмэлгын засагаархидта, ФРГ-гэй пра-вительствода даалгагдаха бо-лоно. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр бу-хы гурэнүүдтэй хуулинта аша туйне хараада абалсахагүйн, энэ райондохи оршон байда-лые найжаруулахагүйн тулада бүхы юумэ хэдэг байна бшуу. Ушар нимэнээ США-гэй пра-вительствын ното соо мэдүү-лэгдэнэ буруушаалга ямаршые үндэнэ баримтагуй, тий-мэнээ Советскэ правитель-ствын зүгһөө эрид шууд бу-руушагдана.

ГДР-эй правительствын абанан хэмжээнүүд саг зуу-ри хэмжээн болоно гэжэ ур-да тэнь мэдүүлэгдэнэ бай-гаа гээд ното соо заагданан Германитай эбэй договор ба-таладаг, тэрэнэй үндэнээр Баруун Берлиндэхи байдалые гуримшуулга нэгшые татын аша туйне дайрахагүй, эб най-рамдалай, бүхы арадуудай аша туһада таарамжатай бай-ха гээд Советскэ правитель-ство нэгэтэ бэшэ онсолон тэм-дэгдээг байгаа. Иимэ юума хэхынь США-гэй правитель-ствые Советскэ правительство уряална.

Советскэ правительствын агли удхатай нотонүүд энэ үдэр Англиин болон Франциин правительствонуудта эльгээг-дээ.

Советскэ правительствын агли удхатай нотонүүд энэ үдэр Англиин болон Франциин правительствонуудта эльгээг-дээ.

Советскэ правительствын агли удхатай нотонүүд энэ үдэр Англиин болон Франциин правительствонуудта эльгээг-дээ.

Советскэ правительствын агли удхатай нотонүүд энэ үдэр Англиин болон Франциин правительствонуудта эльгээг-дээ.

Советскэ правительствын агли удхатай нотонүүд энэ үдэр Англиин болон Франциин правительствонуудта эльгээг-дээ.

Советскэ правительствын агли удхатай нотонүүд энэ үдэр Англиин болон Франциин правительствонуудта эльгээг-дээ.

(ТАСС)

ХИТАДАЙ АРАДАЙ РЕС-ПУБЛИКА. Ганьсу провин-циин Цидяньшань хадануудай бэлшэрэдэ юйгу үндэнэ яһа-най малшад юун адуулжа бай-на. Сынхуа агентствын фото.

„ШҮДЭР ҮБНЭН“

Шүдэр үбнэ мэдэхэ бээт. Тэрэни хүнэй хүлдэ орёолдо-ноор орёолдоо, урагшань ябуулхагүй, шортоо нэмнай. Хори бурядай түүхэ домогто оронон Булган талдаа, мүн Ашанга, Амгалантын хүндынүүдээр нимэ шүдэр үбнэн үндэһээ табижа эхилэнхэйл хэ гэлсэдэг. Зүгөөр энэ шүдэр үбнэний хээрнхидэ орходоо ондоохон, шүдэрлэн гэхэдэ абааштай. Ушарын хэлэбэл нимэ. Ажалша зоной урагшаа алхалхадань гэдэргээ буялладаг, дэбжэлтэ хэхэдэ һад түбэг ушарууддаг нимэ шүдэр үбнэн эндэ бии.

...Булаганск тохсондо Михаил Беликов гэжэ нэгэ хүйхэр эшээлэнхэй. Ямарше ажал хэдэггүй, нархайһан лэ хубалза даа. Шалая салшаа үүдлэдэг, гэр бүлээс хажарла-даг, архи намнадаг, зайгууд, хүнгэн муртэйшүүлэй нэгэн. Нютагаархинини энээнэй гар-гадаг аашынь шоо үздэг. Тинбшыне энэ хүн жаахашы гэмээ мэдэрдэггүй.

Зай, тингээд Ашанга ороё-бди. Эндэ ерэхэдэтай нютаг зон абаһаар лэ Сандаков Вла-димир гэжэ нэрэтэй хубууе эсэгэтэйн хамта танилуулха. Яахандаа? Колхозой совхоздо оронон сарһаа хойшо эсэгэ ху-бүүн хоёр дарханай хүхэ да-лайгаагүй, бухал үбнэ һүри-лөөгүй бшуу. Тээд юугэ хэдэг юм бэ гэдэ хаража үзэс. Энэ зунай эхээр хүнинс сохёдо, Сандаков арадай сүүдээр сүүдүүлжэ, услово гурбан жэл абаа нэн. Заһараа гү? Үгы. Үнгэржэ ерэхэдэ, эндиһи фермын парторганизацион сек-ретарь, сомоной Советэй депу-тады наншажархиһан байха юм.

Нинтын ажаһуудалда хар-ша ааша гаргадаг, ажал хэдэг-гүй хубалзанууды, хүл доо-гуур орёолдоог шүдэр үбнэ-нүүды Ашанга, Амгалантын ариухан тала дайдаһаа эсбэр-дэ һаа яаха юм. Энэ талаар Хорин аймагай Ашангын со-моной Совет урагшаханаа даб гээт ха. Тээд миин даб гэнгүй, нимэ шүдэр үбнэнүүды эндэ-һөөрнь һуга татаха хэрэгтэй. Аргагүй хэрэгтэй.

Ц. Ринчинов, Хорин аймаг.

Уласхоорондонь Шэнжүүлжэ

Эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө

Баруун Берлинэй хилэ шадар шанга тухай хиналта табижа тухай Германиян Демократиче-ска Республикын Министр-нүүдэй Совет наһаг тусхай хэмжээнүүды абаа нэн. Гер-манин асуудалы эбэй ёһоор шиндхэлгэдэ эсэргүүцшэд энээнини дуулаад, ухаа мэр-дэ алдана. Баруун гурбан гүрэнэй эрхэнүүды «ханаана» гэжэ баруун тээхи буржуазна пропаганда үдэрһөө үдэртэ хэлэжэ байдаг. Хэлсэгээр хараалагдан уяланууды Советскэ Союз «дүүргэнгүй» гэхэ мэтээр шалалдана. Тин-гээд харюугай хэмжээнүүды абахаар заналта хэнэ, харата муухай хэрэг бэлдүүлхынь Бонной авантюристүүды уяална бшуу.

Хорото тагнуул табидат, ха-рата муухай хэрэг бэлдүүдэг ёһотойл уурхай Баруун Бер-лин болгогдонхой. Тэрэ уур-хайгаа хамгаалхын түлөө США-гэй хүтэлбэрлэхэ бүлэг-лэнүүд, тэрэнэй союзнигууд элдэб бузагай аша гаргана. Ньюса тагнуул, хорото хэрэг-үүды үүсхэдэг Баруун Бер-лин шэнги газар бүхэ дэлхэй дээршье үгы юм. Германиян Демократичека Республика-да, Советскэ Союзда, бусад социалистичека ороноудта эсэргүүгээр тэндэ Баруун Германиян, Америкын, НАТО-до хабаатат тагнуулай 80 гар-ан организацинууд хүдлэнэ. Эзэмдэн гүржүүд Баруун Берлиндэ эхэ хүсэтэй радио-станцинууды бии болгоод, социалистичека гүрэнүүдтэ эсэргүү пропаганда ябуулжа байдаг. Урдань Баруун Бер-линэй хилэ нээлтэтэй байгаа. Энээнини хэрэгтэжэ, тэндэхи тагнуулай түбһөө ГДР-тэ тагнуулаад, диверсантууды эльгээдэг байба. Мүн ГДР-эй хүн зоной дундаһаа та-гнуулашды жэрбэдгэ абар-даг, хорото ханалтай зарим «хүнүүды үймөө, буһалга татахынь байдхадаг нэн. Та-гнуулай хүдэлмэри бэлдүүлхын зорилгоор баруун гүрэнүүд тусхай жаса бии болгоһон юм. Тэрэн саг үргэлжэ эхэдхэг-дэжэ байгаа бшуу.

Социалистичека лагерта эсэргүүгээр Баруун Берлиндэ хэгдэжэ байдаг тагнуулай хү-дэлмэри тухаа Варшава хэлсэндэ хабааданан гүрэнүү-дэй правительстонууд хайша хэрэгээр хандажа шалахагүй. Ингэжэ тусхай хэмжээнүүды абахынь ГДР-эй арадай па-латата, правительстова тэ-дэнэр дурадхан байна.

Баруун Берлин шадархи хилэ дээрэ шанга хинуул та-бижа тухай ГДР-эй Министр-нүүдэй Советэй шиндхэб-рини зүб байһаниис дэлхэйн олонитэ элэрхэйлэнэ. Энээн тухаа хари гүрэнүүдтэ олон бэ-шэг, мэдүүдгэ толилогдоно. «Бээ даанги гүрэн бүхэн хэн-һэншье дулдлангүй, энэхэ тайбан байхын түлөө нимэ алхамууды хэхэ болоно» гэ-жа Ирагай «Аль-Билад» га-зетэ бэшэнэ. Баруун Берлин шадархи хилэ ГДР-эй пра-вительствын хамгаалха хэм-жээндэн баруунхид эсэр-гүүцэхэ ямаршы үндэһэ бар-имтагүй гээд «Трибюн» гэжэ английска газетэ нанамжа-лаа.

Хэлсээнүүды хэхэ шухала гэжэ баруун ороноудай хэл-дэдэ олон хүнүүд бэшэдэг байна. Шэнэ дай хэхэ зорил-готой Бонной түлөөлгшэд, тэ-

дэниис дэмжэгшэд Берлиндэ шахардуу шанга байдал то-хёолдуулхы хүсэжэ. Харин баруун ороноудай олонитэ тэрэниини бургушаана бшуу. Энэ шухала хэрэгтэ бо-домжотойгоор хандахынь баруун ороноудай хэлбэлэй олон орган өөһэдынгөө правитель-стонууды уяална. Харюугай хэмжээнүүды абахын үр-дэ тээ Баруун гүрэнүүд тон һайса боломжлоо ёһотой гэм-гэй английска «Гардиан» га-зетэ нанамжаа бэшэнэ.

Гэхэ зуура Бонной хүтэл-бэрлэхэ бүлэглэнүүд, нэн түрүүндэ Аденауэр эсэргэг тү-римхэй политика ябуулаар. «Харюугай хэмжээнүүды» абаха хэрэгтэй гэжэ Баруун Германиян канцлер уяална. ГДР-тэй худалдаа наймаа хэ-хэ болхо, социалистичека ороноудтай хэдлэдэг худалдаа наймаанда «хүсэд харюул» тогтоохо гэхэ мэтээр тэрэ за-надаг байна. Баруун Берлин-дэй байдал найжаруула, Германиятай эбэй хэлсээ Бон-ной зонхилогшодой баталха дурегүй байһаниис энэ гэр-шэлэ. Боннойхидой нимэ ха-раа бодолы баруун гурбан гүрэн эдбхитэйгээр һайшаа-на.

Баруун Берлин тухаа аба-нан уялануудтай байда гэжэ баруун гүрэнүүдэй хүтэлбэрлэхэ бүлэглэнүүд хэлэдэг. Зү-гөөр дүрбэн гүрэн тээ «уял-ганууды» абагүй юм. Харин баруун гүрэнүүд ФРГ-гэй пра-вительстотай тусгаар хэлсээ «Парижа баталжа, нимэ «уял-ганууды» абаа нэн. Тэрэ-ниини хуудита ёһотой хэлс-сэн гэжэ Советскэ правитель-ство мэдэрхэгүй.

Берлинэй «эрхэ сүлөө хам-гаалха» тухаа США, тэрэнэй туһамаршад хашаралладаг. Тинхэдэ үнэ Палажа үгы бо-лоһон эзэмдэлгын гуримы тэнгэ үлөөхэ гэжэ тэдэнэр оролдно. Эбэй хэлсээнэй ба-талаганаһай һүүлээр энэ го-род ёһотой эрхэ сүлөөтэй, де-милитаризованно город боло-жо шадаха. Баруун Берлин-ниис сүлөөтэй город болхохо уласхоорондын найдамтай хэмжээнүүд абаха ёһотой. Тингэжэ энэ городой доторой хэрэгтэй хэншье хамаарагүй болоно гэжэ Советскэ Союз нанамжалдаг. Баруун Берлин-нэй хүн зоной, Европодохи эб найрамдалай аша туһада Со-ветскэ Союз нимэ хэмжээ бэ-лүүлхы оролдно.

«Баруун Берлинэй сүлөөтэй город болохын түлөө биднэр тэмсэнид. Зүгөөр сэрэгтэй эзэмдэлгын гурим дээрэ энэ үндэһэлхэ ёһотой» гэжэ Н. С. Хрущев хэлэһэн бейна.

Германитай эбэй хэлсээнэй баталагдаагүй байһан дээр-һэ Европын түбтэ шахардуу шанга байдал тохёолдонхой. Бонной милитаристнууд, шэ-нэ дай жүрөөдгшэд сэрэгтэй бэлдхэл улам хээрэ хэнэ. НАТО-до хабаадагшалай дун-да Баруун Германи Европодо эгээ олон сэрэгтэй болоо. НАТО-гэй штабта ФРГ-гэй түлөөлгшэд гол һууринууды эзэлнэ. Ядерна, ракетнэ эбсэстэй болохо тухай дай жүрөөдгшэд Баруун Герма-нини түлөөлгшэд эхэ эрилтэ табидат байна. Германиян хилы шэнээр хаража үзэхэ тухай Баруун Германиян тус-хай бүлэглэнүүд эхэ пропа-

Немец арад аша туһа

БЕРЛИН, августын 19. СЕП-гэй ЦК-гэй нагадала ГДР-эй Гурнай Советэй тэ-шэ Вальтер Ульбрихт үсэгтэ шалон ГДР-эй радио, теле-уга хэлээ. Германиян Со-ветскэ гүрениис хамгаалаа тойгоор ГДР-эй правит-абаһан хэмжээнүүд тухай дэ-бэ.

Хулгөөтэй удиртүүд а-лаажам намдуу үсэ болон гэжэ В. Ульбрихт үсэгтэ тэмдэглэ.

Германин асуудалы харгтэ эхэ туһаламжа тэ-һийн түлөө совет аралта, Ш-шев толгойлогшотой тэрэн тельстова, Варшава хэ-дэ баталхан бусад ороноуд тельстова ГДР-эй хүн нэрһаа тэрэ баярыс хүр-гэ-на.

Арсалдаатай бүхи асууд хэлээ, зүблөөнууды хэхэ хэ тухай СССР-эй, ГДР-эй тельстоноуд хамы жэлэй дурадхан юм гэжэ В. И-лануулаа.

СССР-эй Министруудай Түрүүлэгшэ Н. С. Хрушев-уануугын боһашы Вени-дэй президент Кеннеди да-дурһан юм. Мун Аралдай шэ найрамдалай немецкэ түсэй даһан байна. Хорондоо үнэ голсохо зорилго эдэ дур-дотой байдагхай. Эб нэ-ханга, Европын, дэлхэйн той сэрэгтэй пана аюудай хагуйн түлөө бүхи зохио абаха хүсэл эрмэлзэдэ эи-ментүүд соо тодорхойлогшэ ГДР-эй правительствын хэмжээ-ябууланууд Европ-дэй дэлхэй дээрэ эб найрам-тоохэ хэрэгтэ туһа нэмэ-гээд В. Ульбрихт хэлбэ.

Баруун Берлин, Баруун-ниис талалла Германиян-тическа Республикын хилэ тохёолдуулагдаха болоо, эб найрамдал тогтоохо хэр-хубита оруулаади гэжэ тэ-дүүлээ.

Советскэ Союз, Варшава гээдэ хабааданан бусад тэ-хэй хэһэн хэлсээнүүдэй тэ-хэй хэмжээ-ябууланууды амжалтайтгаар бэлдүүлэ-гэ ГДР-эй аюулгүй байдал-хан түлөө тухай хэмжээн-хэ шууд абаһанай аша-р байдаланай гуламта болон Берлин хинуул дор тэйшэ ГДР-э социализм байтуул-га ГДР-та эхэ тайбан үзэ-дуулагдаха аргатай болоо.

Эбэй хэлсээ баталха үнэ хүсэлтэй байһаниис ман-хэмжээнүүд ФРГ-гэй арал худалдаанай политикууд аша бшуу гээд В. Ульбрихт жэлүүлэ.

Эдэ хэмжээнүүдэй ашаар эбэй хэлсээ батал-руун Берлинэй сүлөөтэ, де-милитаризованно город болгохо байха.

Дайн байдала хэхэ тухай Берлинэй политигуудай ш-далаа тэнхэн эрхэтэй эрхэлэгүйн Вальтер У-ураһан байна. ГДР-эй аи-жээнүүд эб найрамдал тог-рилготой гэжэ тэрэ мэдү-руун Германиян худалдаа-раһалдаа, эб найрамдала бүхи хүнүүдһаа энхэ тайби-сорттойгоор дулданаха Баруун Германиян милит-дэй дай жүрөөдгшэд тэ-литниис буртуулуудын тү-руун Германиян бүхи хэ-хүнүүд нагадала ёһотой хэ-лээ.

Д. Бочаров.

„Хүйтэн дайнай“ политика ябуулхаар

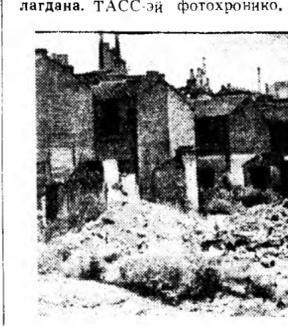
БОНН, августын 18. (ТАСС). ГДР-эй правительствын абаһан хэм-жээнүүдтэй дашарамдуулан, мүнөө-дэр Баруун Германиян бундестагай аасадани зарлагдаба. Танда Бонной канцлер Аденауэр, ФРГ-гэй бусад политичека ажал ябуулагшад, мүн Баруун Берлинэй бургомистр Брандт үгэ хэлээ.

Республикын аюулгүй байдал хангаха талаар ГДР-эй правитель-ствын абаһан хэмжээнүүд «хуули буса» гэхэ мэтээр ГДР-ые мушал-һан худал хуурмаг үгэнүүды Аденауэр хэлэһан байна. НАТО-до оро-дог ороноудтай хамта ФРГ-гэй пра-вительство саашадаа сэрэгтэй хэм-жээнүүды абахаар бэлэн гэжэ тэрэ мэдүүлэ бшуу.

Дайн байдала хэхэ зорилготойгоор Баруун Берлинэй бургомистр Брандт үгэ хэлбэ. ГДР-эй правительствын

абаһан хэмжээнүүды тон худал хуурмагаар тэрэ тайбарилла. Баруун Берлин хада ГДР-эй газар баяс гэжэ харуулхы һадаа.

Уласхоорондын байдалай шахар-дуу шанга болгогдоһоной түлөө баруунай хүтэлбэрлэхэ бүлэглэнүүд бэшэ, харин Советскэ Союз харюу-саха гэжэ Брандт харша хархис мэдүүлэ хэһэн байха юм.

ЛОНДОН. Англин түб хотын худалмэрииндэй байдаг Ист-эндэ үйлсэдэ хуушарһан гарнууд олон. Эндэ тэдэ гэрнүүд харуу-лагдана. ТАСС-эй фотохронико.

Вяля Грудина Зүүн Сибириин түмэр замай барил-гын 3-оахи участогта шукатурщиктар хүдэлдэг юм. Тэрэнэй ажалладаг, Наталья Федоровна Павлуцкаягай хү-тэлбэрлэдэг бригадынхид коммунистичека ажалай хүн-дэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэжэ, хараһаа харада даалга-барья үлүүдэн дүүргэнэ.

— Басагад соогоо сурхуулдаг Валин ажалы онсо-лон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Хүдэлхэдөө бишуу түргэн, бу-садһаа нэгэл ондоохон даа,—гээд Наталья Федоровна тэрэниис маатана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Грудина. Н. КРАШНЕВСКИИН фототекст.

ҮГЭДӨӨ ХҮРЭБЭ

Адуу малаа тобир гарганаар ондо оруулхын тула зун, на-марай үедэ бэлшэрине һайнаар хэрэглэхэ ёһотой гэжэ «Комму-низм» колхозой залуу малшан Борис Габанов һайн мэдэдэг.

Зүдгэ ногоной гаража бай-ха үеэр залуу хубүүн Борис Га-банов колхозой түрүүлэгшэд эрэд:

— Би мал даажа абаад, зу-най бэлшээрдэ—ойн соорхойдо байлгажа харуулаха хүсэл-тэйб,—гэжэ хүсэд шиндэнгээр мэдүүлэ нэн.

Дурлаһан ажалдаа хүнэй

ямараар хандагдагы колхозой түрүүлэгшэ нанамжадаа абажа. Борис Габанова 185 толгой нарлаг, хайнаг үүдэрэй залуу мал даалгажа үгөөд. Дунда Гол-ной ойн бэлшээрдэ эльгэһан юм.

Ойн соорхойгоор харуула-гдажа байһан малнуудын грам-нуур хоног бүри 1000 грам-нар нэмэнэ. Дуршал шадаба-ртай залуу малшан Борис Га-банов долоо хонодо лэ бэлшээ-рээс нэлгэжэ, малнуудаа малла хадын тунга ногоондо умбуу-ла.

В.Л. БАКШАХАНОВ.

ҮДЭР БҮРИ ХҮЛЭЭГДЭДЭГ АЙЛШАН

Хүндгүй ажал гэжэ бай-хагүй. Ажал бүхэн ямар нэгэн өөрын онсо илгаатай. Тэрэндэ дүршээ, оньһынь олохо гэшнэ оролдолгын хүсэн ха юм. Гэбэшье ган-са оролдолгоор холо ото-хогүйш, баһа үнэн зүрхэн-һөө дурлаха хэрэгтэй. Ямар ажалда үлүүсэ эхээр дурладагта гэжэ Нам-жилма Базароваһаа асуу-гаа наатнай, болдогтоо бо-лонгүй. «почтальноор ажал-лахада эгээл харюусалга-тай, хүндтэй» гээд харюу-саха. Хэблэл тараагшын ямар эхэ үүргэтэйнь мэр-дэггүй хүн сүдэр бүри айл зайгаад ябахда бараг юм ааб даа» гэжэ буруу бодо-жо магад. Иониние зөөг-шын гүрэн турын удаша-нартай хэрэг дүүргэжэ яба-дагынь мэдэдэггүй байха юм.

Уласхоорондын, орон до-торхи шэнэ Иониние ажал-шалай дунда түргэн, саг соонь дуулагдаха, сэрэгтэй албанда хубуугэ эльгэһэн туралдхы, хани нүхэрһөө бэшгэ хүлэһэн залуу хүндэ гү, али амарлалта гаранан үбгэд, хүгшэдтэ пенсинеь асархалаа ямар эхэ баяр гэртэн асарнаб. Энээн тух-шаа хэлээд яалайб. Хүн бүхэн өөһөдөө мэдэнэ ха юм. Мухаршээрэй «Эрдэм совхозой Шэнэһэтын бри-гадын хэблэл тараагша Намжилма нютагайнгаа зо-ной дунда эгээл хүндтэй, үдэр бүри хүлээгдэдэг ай-шаниннь болоххой. Базаро-ва энэ ажалда ороһоор тим-мэшь олон жэл болоогүй. Гаял жэл үлүүтэйхэн ажал-лажа байна. Тингэбэшье хэблэл тараалгын дүй дүр-шэл яһала шудалжа, үнэн зүрхэнһөө энэ ажалда дур-лаа.

«Намжилмагай почта-льон болоһоор үдэр бүри Иониние дууладаг болоо-бди. Харин энэ хабарай ра-диотой боложо, һүүдэй но-нин нэгэ бага урид дуудла-даг. Бүхы юумэ радиооор хэлэхгүй бшуу. Газетээ абахада хаана юунэй бо-лжо байһы хуу дуула-хаш» гэжэ нютагайн зон хөөрлэдэг. Үбгэд, хүгшэд манай Намжилма хубүүн-һэмнай мүнөө бэшгэ асар-ба гүш гээд угтан гардаг.

Иониние зөөгшэ Базаро-ва газетэ, журнал, бэшгэ болоод, пенсини мүнэ тараагаад ажалла үнэрг-ээдгүй. Зоной дунда, илангаяа холын малшалай дунда элдэб хөөрлэдөө үн-гэргэдэг.

Ф. Машаров.

СҮҮД ДЭЭРЭНЭЭ

Архиншан зэмээ амсаба

Улан-Удэ гороной Октябр-ска райондо ажаһуудат эрхэ-лэ Бикова Александр Ни-колаевна гэшнэ 1960 оной июлиин 20-һоо эхилээд хаана-шь ажалладаггүй, ходоолоо архидажа, хулганан аша гар-гажа, олонитэдэ харша яба-дал хэдэг болоо. Үхибүүдэй-н гээ түлөө гүрэнһөө абаһан пенси, халаһан нүхэрһөө аба-даг алиментээ бүхыдэн ар-хи болгожо залгаад лэ, үхи-бүүдэнь, хараха, хүмүү-жүүлхээ болишон байха юм. Үхибүүдены түрэлхи-динь харадаг, хүмүүжүүлгэ-байгаа. Тинхэдэн Октябр-ска райондой ажалшалай де-путатуудай Советэй гүйсэд-

ком Быковае эхын эрхэнээ хаһажа, үхибүүдены багашуу-лай хүмүүжүүлгын эмхи зур-гаанда эльгэһэн тухай асуу-дал зүбшэн хэлсэхэдэн, энэ муухай ябадалаа орхижо, ажал хүдэлмэрилэ орожо, үхибүүдэ хүмүүжүүлхэб гэ-жэ үгээс үгэһэн, гуйһан бай-гаа. Тээд хэлэһэн үгэдөө хү-рэнгүйгөөр, ходоолоо архи ууха, хулганан аша гаргаха, нинтын гурим элдэхэ гэхэ мэр-тэ муу муухай ябадалаа үр-гэлжэлүүдээр ябахадань, Ок-тябрьска райондой арадай сүүд Биковае Улан-Удэ гороһоо 2 жэлэй болзороор сүлээгэдэ гаргаха гэжэ шиндхэбэри гар-габа.

Б. Жамбалов.